

OBSAH

Úvodem	7
--------	---

I. KAPITOLA

HOSPODÁŘSKO-SPOLEČENSKÉ I THEORETICKÉ ZDROJE KOMENSKÉHO MYŠLENÍ	35
Historická situace	35
Vývoj předbělohorských Čech	36
Theoretické a ideologické zdroje	45
Filosofické zdroje Komenského názorů	53

II. KAPITOLA

SPOLEČENSKÉ NÁZORY KOMENSKÉHO DO JEHO ODCHODU Z VLASTI	59
První zdroje společenských názorů	59
Vlivy studia v cizině	72
Společenská kritika	76
Problém řízení světa a otázka theodiceje	100
Otázka baroknosti Komenského	112

III. KAPITOLA

POKROKOVÉ RYSY SPOLEČENSKÝCH NÁZORŮ J. A. KOMENSKÉHO JAKO ZÁKLAD JEHO PEDAGOGIKY	119
Překonání krise a jeho příčiny	119
Humanismus jako základ Komenského pedagogiky	130

Člověk ve vztahu k bohu a k přírodě	- - - - -	140
Lidská důstojnost. Úcta a účinná láska k člověku. Demokracie	- - - - -	158
Mechanická metoda jako nástroj zlepšené výuky	- - - - -	165

IV. KAPITOLA

MYŠLENKA NÁRODNÍ	- - - - -	171
Vývoj národního uvědomění před Bílou horou	- - - - -	176
Třídní složka Komenského vlastenectví	- - - - -	184
Vědomí jazykové	- - - - -	187
Láska k zemi. Pojem vlasti	- - - - -	197
Pojetí národních dějin a národního poslání	- - - - -	202
Národ a církev	- - - - -	211
Národ jako hospodářská a politická jednotka	- - - - -	214
Vztah k jiným národům	- - - - -	220
Práce pro národ	- - - - -	226

V. KAPITOLA

ZDROJE VŠENÁPRAVNÝCH SNAH	- - - - -	235
Podstata a formy společenské utopie	- - - - -	235
Základní rysy a hlavní vývojové etapy Komenského sociální utopie	- - - - -	238
Mírové, všeosvětové a nápravné snahy v období prvního lešenského pobytu	- - - - -	245
Zápas o metodu	- - - - -	270

VI. KAPITOLA

GENESE A VÝVOJ VŠENÁPRAVY	- - - - -	285
Londýnský pobyt	- - - - -	285
Vývoj všenápravných snah v období elblonského pobytu	- - - - -	306
Vývoj názorů na nápravu veřejné správy a na mezinárodní politiku v letech 1648-56	- - - - -	323

VII. KAPITOLA

»DÍLO PORADNÍ«	- - - - -	341
Vnější osudy »Poradního díla«. Jeho struktura	- - - - -	341
Předmluva a prvních pět částí heptalogie	- - - - -	346

»Všenáprava« – vrchol »Poradního díla«	- - - - -	376
Východ z labyrintů osobních i z labyrintů světa	- - - - -	395
Místo Komenského ve vývoji politických teorií XVII. století	-	405
Резюме	- - - - -	429
Resumé	- - - - -	439
BIBLIOGRAFIE	- - - - -	447